

Vuoden 2024 talousarvion valmistelu ja talousarviokehityksen vahvistaminen

Kunnanhallitus 09.10.2023 § 261

114/02.02.00/2023 [Talousarvio vuodelle 2024]

Tohmajärven kunnanhallitus on hyväksynyt [talousarvion valmistelun aikataulun 5.6.2023](#).

”Toimialat valmistelevat viranhaltijatyönä kunnanjohtajan johdolla vuoden 2024 talousarvioesityksen kunnanhallitukselle 9.10.2023 pidettävään kokoukseen. Kunnanhallitus tulee päättämään tuolloin kokouksessaan talousarvion raamin”.

Tohmajärven kunnan vuoden 2023 talousarvion toimintakate oli n.12.578.000 euroa. Kuluvalle vuodelle arvioitiin n. 576.000 euron ylijäämäistä tulosta. Elokuun 2023 tilanne näyttää kuitenkin yli miljoona euroa ylijäämäiseltä. Lähellä miljoonaa euroa oleva tulos antaisi puskuria vuosien 2024–2025 haastaville vuosille.

Kunnanhallitus piti budjettiriihen 2.10.2023. Tohmajärven kunnan viranhaltijat olivat tuottaneet budjettiriiheen euromääräisen talousarvioesityksen, kunnanjohtajan budjetointiohjeen pohjalta. Tohmajärven kunnan kuten koko maan kuntien taloustilanne tulee kiristymään vuoden 2024 aikana. Kuntien valtionosuudet laskevat merkittävästi. Tämä johtuu siitä, että kuluvan vuoden valtionosuudet ovat perustuneet soten 2021 sosiaali- ja terveystalouden sekä pelastustoimen tilinpäätöstietoihin, näiden palveluiden vastuu on siirtynyt 1.1.2023 alusta hyvinvointialueiden vastuulle ja valtion rahoittamiksi. Sosiaali- ja terveystalouden sekä pelastustoimen tilinpäätöstiedot ovat valmistuneet vuodelta 2022 ja edellä mainittujen palveluiden kustannusten nousu on tapahtunut koko valtakunnan tasolla, mutta erityisesti maakunnallisesti kustannusten nousu on ollut merkittävää vuonna 2022. Valtion rahoitusjärjestelmä on laadittu niin, että valtionosuudet seuraavat kustannuksia, joten niin sanotut siirtolaskelmat ohjaavat valtionrahoitusta sosiaali- ja terveystalouden kustannusten noustessa hyvinvointialueelle. Tämä tarkoittaa sitä, että kuntien valtionosuudet laskevat reilummin mitä 2021 em. mainittujen palveluiden tilinpäätökset antavat odottaa. Lisäksi kunnilta tullaan vähentämään 2024 ja 2025 aikana kuluvan vuoden liian suuret valtionosuudet. Viimeisimmän kuntaliiton ennusteen mukaan Tohmajärven kunnan valtionosuudet laskevat lähes 1,3 miljoonaa euroa vuoden 2023 talousarvioon nähden. Verotulot tulevat taas laskemaan elokuun lopun ennusteen pohjalta n. 330.000 euroa vuoden 2023 talousarvioon nähden.

Tohmajärven kunnan korkokulut (laina ja leasing) nousevat 2023 talousarvioon nähden noin 675.000 euroa. Tämän lisäksi kunta-alan palkkatarkistukset nostaa kustannuksia arvion mukaan 2,5 % vuoden 2023 talousarvioon nähden, näiden lisäksi kustannuksia nostaa yleinen kustannustason nousu.

Kaiken kaikkiaan kuluvan vuoden talousarvioon nähden +/- tulokseen pääseminen vaatisi hieman alle 2 miljoonan euron sopeuttamista kunnan taloudessa.

Kuluvana ja kahtena edellisenä vuotena kunnan kiinteistömassaa on vähennetty ja kiinteistöjä on saatu myytyä myös yrityskäyttöön. Kiinteistöjen myyminen ja palvelutoiminnasta poisjääneiden kiinteistöjen alaskirjaukset ovat heikentäneet kuluvien vuosien tulosta, mutta vähentäneet käyttökustannuksia tulevilta vuosilta. Henkilöstön eläköidyttyä tai vaihtaessa työnantajaa on tehtäviä järjestelty uudelleen. Tämän lisäksi on tehty myös muita pienempiä toimia, jotka vaikuttavat kulurakenteen pienentymiseen.

Kuntien ensisijainen tehtävä on tuottaa lakisääteisiä palveluita. Tämän lisäksi kunnat tuottavat myös palveluita, jotka ovat niille vapaaehtoisia. Talousarviota laadittaessa kuluja tulee tarkastella kriittisesti palveluista, jotka ovat vapaaehtoisesti järjestettyjä. Veropohjan kartuttamiseen keskittyviä toimia ei

tule lähteä liiallisesti karsimaan, koska riskinä on, että se vaikuttaa verotuloihin pidemmällä aikavälillä heikentävästi. Tohmajärven kunnan talousarvio on perustunut sitovuudeltaan yli 10 vuoden ajan toimialojen ulkoiseen toimintakatteeseen. Tulevana vuonna tulee harkita sitovuustason muuttamista niin, että se olisi valtuustoon nähden on tulosityksikkökohtainen toimialan sijasta.

Toimialoille annetaan talousarvion valmistelua varten toimialakohtainen raami (ulkoinen toimintakate). Toimialakohtaisen raamiin osalta kunnanhallitus evästää lautakuntia kiinnittämään huomioita keinoihin, joilla toimialat pyrkivät kasvattamaan toimintatuottoja. Huomioitavaa raamiesityksessä on sivistyslautakunnan merkittävästi kasvanut toimintakate 2023 vuoteen nähden, jota selittää kasvaneet kustannukset, joihin ei voi vaikuttaa, näitä ovat Sivistyskeskus Ahjon leasingmaksun kasvaneet korkokustannukset n. 465.00 euroa ja mahdollisten koulukuljetusten kustannusten nousu n. 70.000 euroa. Ympäristölautakunnan, kunnanhallituksen ja sivistyslautakunnan raamissa on huomioitu myös se, että henkilöstö lomapalkkavelkaa tullaan pienentämään vuonna 2024, tästä tullaan antamaan ohjeistusta toimialoille.

Kunnanhallitus evästää lautakuntia käsittelemään talousarviokokouksissaan kunnan palvelurakennetta ja miettimään millainen palvelutaso ja palveluverkon laajuus nykyisessä taloustilanteessa tarpeenmukainen. Onko joitakin palveluita, joita järjestetään, vaikka ne ovat ajassa jäljessä ja resurssia tulisikin siirtää uudenslaisiin palvelumuotoihin. Samalla lautakunnassa on hyvä tarkastella millaista vastinetta eri tulosityksikköjen toiminnot tuottavat kuntalaisille tai organisaatioille.

Vuoden 2024 aikana palveluiden tuottamisen muotoja tullaan tarkastelemaan ja tavoitteena on pyrkiä terävöittämään henkilöstön tehtäväkuvia niin, että tehtävät tähtäävät lakisääteisten palveluiden tuottamisen lisäksi ja kunta- ja hyvinvointistrategian mukaisiin tavoitteisiin. Kuntastrategian tarkastelua on myös harkittava kunnan toimintojen terävöittämiseksi entisestään.

Kunnan henkilöstöeduista ei esitetä tinkimistä, henkilöstön työpanos on kaikista merkittävin palveluiden tuottamisessa kuntalaisille. Palvelurakenteen päivitykseen tarvitaan myös koko kunnan henkilön työpanosta.

Talousarvion käsittely etenee jatkossa seuraavasti:

- Valtuusto päättää veroprosentit ja taksat 30.10.2023

Talousarvion lautakuntakäsittely marraskuun kokouksessa toimialoilla Lautakuntien talousarviot käsittelyssä loka-marraskuussa:

- 21.11. Sivistyslautakunta
- 14.11. Ympäristölautakunta
- 7.11. K-K Musiikkiopisto --> siirretään 7.11. päivälle
- talousarvio 2024 kunnanhallituksen käsittelyssä 27.11.2023. Investointiohjelmasta tehdään esitys kunnanvaltuustolle tässä yhteydessä.
- talousarvio 2024 kunnanvaltuuston käsittelyssä 11.12.2023

Talousarvioesitys ja taloussuunnitelma vuosille 2025 ja 2026 lähtee siitä, että kunnan talous on tasapainossa viimeistään 2026 mennessä.

talouspäällikkö Tuula Pieviläinen, tuula.pievilainen@tohmajarvi.fi, puh. 040 105 4033
kunnanjohtaja Mikko Löppönen, mikko.lopponen@tohmajarvi.fi, puh. 040 105 4001

Esittelijä

kunnanjohtaja Mikko Löppönen, mikko.lopponen@tohmajarvi.fi, puh. 040 105 4001

Päätösehdotus

Kunnanhallitus vahvistaa talousarviokehysten (tulosityksikön ulkoinen toimintakate) seuraavasti:
Kunnanhallitus -2.740.000 euroa, lomituspalvelut 100.000 euroa, sivistyslautakunta -8.430.000 euroa, ympäristölautakunta -465.000 euroa ja Keski-Karjalan musiikkiopisto -955.000 euroa.

Merkittään, että talouspäällikkö Tuula Pieviläinen ja palkkasihteeri Marika Parkkonen olivat kokouksessa läsnä asiantuntijoina kuultavina tämän asian käsittelyn aikana klo 16:58 – 17:44.

Keskustelun aikana **esittelijä muutti päätösehdotustaan** seuraavasti: Kunnanhallitus vahvistaa talousarviokehysten (toimialojen ulkoinen toimintakate) seuraavasti: Yleishallinto -2.740.000 euroa, lomituspalvelut 100.000 euroa, sivistys -8.430.000 euroa, tekninen -465.000 euroa ja Keski-Karjalan musiikkiopisto -955.000 euroa.

Päätös

Hyväksyttiin muutetun päätösehdotuksen mukaisesti.
